

Žiniai:

**J.E. Lietuvos Respublikos Prezidentui Gitanui Nausėdai
Lietuvos Respublikos Seimo nariams
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centrai
Lietuvos Nacionaliniam transliuotojui, žiniasklaidai**

PAREIŠKIMAS

dėl Remigijaus Šimašiaus galimai nusikalstamų veikų

2019 m. rugpjūčio 4 d.
Vilnius

2019 m. liepos 27 dieną Vilniaus mero Remigijaus Šimašiaus nurodymu nuo pastato Vilniuje, Vrublevskio gatvėje, buvo nukabinta atminimo lenta Jonui Noreikai - Generolui Vėtrai. Viešojoje erdvėje meras teigė, neva Jonas Noreika nėra nusipelnęs visuomenės pagarbos ir atminimo išsaugojimo dėl to, kad karo metu neva dalyvavo žydų diskriminavimo ir izoliavimo veiksmuose, kurie pasibaigė holokaustu. Pažymėtina, kad atminimo lenta pašalinta vienasmeniu mero nurodymu, o tai reiškia, kad meras šį veiksma atliko savavališkai, be Vilniaus miesto tarybos žinios, be oficialių ekspertų išvadų ir be diskusijų su visuomene.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnis skelbia, kad „[T]eisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai.“ Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019-03-27 sprendimu byloje Nr.eI-534-281/2019 nustatė, jog Jonas Noreika - Generolas Vėtra nei holokauste, nei žydų diskriminavimo ir izoliavimo veiksmuose nedalyvavo.

Vilniaus mero veiksmai prieštarauja minėtam Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019-03-27 sprendimui. Neatsižvelgdamas į teismo motyvus ir išvadas, R.Šimašius paskleidė žinomai neteisingą, melagingą ir tikrovės neatitinkančią informaciją, tuo galimai padarydamas nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso (BK) 154 str. 1 dalyje, kuri nustato, jog „[T]as, kas paskleidė apie kitą žmogų tikrovės neatitinkančią informaciją, galinčią paniekinti ar pažeminti tą asmenį arba pakirsti pasitikėjimą juo, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki vienerių metų“, taip pat nusikalstamą veiką, numatytą šio straipsnio 2 dalyje, kuri nustato, jog „tas, kas šmeižė asmenį, neva šis padarė sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, arba per visuomenės informavimo priemonę ar spaudinyje, baudžiamas bauda arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų“. Taip pat R.Šimašius savo veiksmais galimai padarė nusikalstamą veiką, numatytą BK 313 str. 2 dalyje, kuri nustato, jog „tas, kas viešai paskleidė apie mirusį melagingus prasimanymus, galinčius nulemti žmonių panieką ar pakirsti pagarbą jo atminimui, padarė baudžiamąjį nusižengimą ir baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu“. BK 228 str. nustato, jog „valstybės tarnautojas, piktnaudžiavęs tarnybine padėtimi ar viršijęs įgaliojimus, baudžiamas laisvės atėmimu iki 5 metų“. BK 294 str. taip pat nustato, jog „tas, kas nesilaikydamas įstatymų nustatytos tvarkos vykdė ginčijamą teisę, baudžiamas laisvės atėmimu iki 3 metų“.

Įvertinęs Vilniaus mero Remigijaus Šimašiaus veiksmus, Lietuvos žmogaus teisių koordinavimo centras pareiškia:

- Vilniaus mero R.Šimašiaus savavališki veiksmai pašalinant atminimo lentą Jonui Noreikai - Generolui Vėtrai nuo pastato Vilniuje, Vrublevskio gatvėje, paneigia Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019-03-27 sprendimo išvadas ir pakerta visuomenės pasitikėjimą Lietuvos valstybės teisine sistema.
- R.Šimašius savo veiksmais paniekino lietuvių tautos išsivadavimo kovas ir supriešino visuomenę, todėl yra pagrindas manyti, jog R.Šimašius galimai turėjo tikslą padėti priešikai, prieš Lietuvos valstybės

nepriklausomybę nukreiptai nedraugiškų šalių propagandai, sąmoningai kurstyti tautinę neapykantą ir tokiu būdu destabilizuoti visuomenę. Šiuo požiūriu R.Šimašiaus veiksmai vertintini kaip provokatoriški, nukreipti prieš šalies visuomenę ir prieš Lietuvos valstybingumą.

Atsižvelgiant į tai, prašome Lietuvos Respublikos Generalinį Prokurorą:

1. Įvertinti Vilniaus mero R.Šimašiaus veiksmus ir, nustačius nusikalstamos veikos požymius, pradėti ikiteisminį tyrimą dėl nusikalstamos veikos, numatytos LR BK 154; 228; ir 313 straipsniuose ir tokiu būdu apginti viešąjį interesą pagal Lietuvos Respublikos Prokuratūros įstatymo 8 str. 6 p. (*Generalinė prokuratūra: „itin svarbiais atvejais gina viešąjį interesą...“*).
2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2016 m. vasario 17 d. nutarime dėl savivaldybės tarybos nario, einančio mero ar mero pavaduotojo pareigas, laikino nušalinimo nuo pareigų konstatavo, kad pagal BPK 157 straipsnio reguliavimo sritį asmenims, kurie eina mero ar mero pavaduotojo pareigas, galėtų būti taikoma procesinė prievartos priemonė – laikinas nušalinimas nuo pareigų. Kadangi R.Šimašius gali daryti poveikį ikiteisminiam tyrimui, prašome Prokuratūrą pasinaudoti Prokuratūros įstatymo 19 str. 4 dalies 1) punkto suteiktais įgaliojimais kreiptis į teismą su prašymu laikinai nušalinti Remigijų Šimašių nuo Vilniaus miesto mero pareigų, kol vyks ikiteisminis tyrimas ir bus priimti atitinkami teisėtvarkos institucijų sprendimai.
3. Vadovaujantis LR Vietos savivaldos įstatymo 25⁽¹⁾ straipsnio nuostata, prašome Vilniaus miesto tarybą pradėti savivaldybės tarybos nario – mero įgaliojimų netekimo procedūrą dėl priesaikos sulaužymo ir nevykdymo įstatymuose nustatytų įgaliojimų.
4. Siekiant užtikrinti rimtį visuomenėje, prašome Vilniaus miesto tarybą sprendimu nedelsiant sugrąžinti atminimo lentą į vietą ir visapusiškai padėti teisėtvarkos institucijoms nustatant ir kitus šios neteisėtos akcijos dalyvius.

*Lietuvos Helsinkio grupė
Lietuvos žmogaus teisių asociacija
Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacija
Nepartinis demokratinis judėjimas
Piliečių gynimo paramos fondas*

*Pareiškimas priimtas bendru sutarimu:
Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos primininkas*

*Stasys Kaušinis
Petras Grėbliauskas
Romualdas Povilaitis
Krescencijus Stoškus
Aurelija Kuzmaitė*

Romualdas Povilaitis